

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptvarii exequialis pars ...

Continens centurias II. dispositionum, quibus themata funebria sive
scripturae dicta varia ...

Bidembach, Felix

Frankofurti, 1625

Thema VI.

[urn:nbn:de:bsz:31-130978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130978)

THEMA VI.

SYR. I. 4. V. II.

Fili, si habes, benefac tecum. Et Deo dignas oblationes offer. Memor esto quoniam mors non tardat, & testamentum inferorum demonstratum est tibi. Ame mortem benefac amico tuo. Et que sequuntur vsque ad vers. 18.

DISPOSITIO.

Admodum insignis est hic locus, principaliter agens de his, qui bonis temporalibus à Deo sunt donati, & prole carent. Hi plerunque sunt solliciti, quomodo optime possint collocare sua bona. Et rarissime medium tenent: sed vel ingratis hæredibus sua bona relinquunt, vel plene sibi ipsis illa omnia etiam (si fieri posset) mortui reservare cupiunt. Subministrat autem sapiens optimum consiliū, & suadet ut illa bona viui diuidant in quatuor partes, & quatuor (vtrita dicam) hæredibus ista etiam viui legent. *Er macht viererley Außgaben / vnd will dasz ihrer vier Theil desz Guts genießten.* Duos autem semper coniungit & rationes addit, quare his benefaciendum de bonis nostris.

Nos etiam binas coniungemus, additis rationibus, & quid præterea ad nos vtilitatis ex hoc loco peruenire possit, ostendemus breuiter.

I. Pars.

1. Fili mi, si habes bona temporalia, primo omnium tibi de his benefac. Vtere presentibus quæ Deus concessit. *Dann hat dirz Gott geqönnet / so brauch deßes.*

2. Deinde Deo quoq; offer aliquid ad cultum sacrum de tuis bonis: ad ædificandas & sustentandas scholas, & ad sustentationem eorum qui Ecclesiis & Scholis seruiūt. Et si diues, etiam non parce Deo offeres. Si is multum de dit, merito etiam multum recipiet à te.

Ccc

Ratio

Rationes addit. Quare isthæc liberalitas, in primis ergo Deū, non sit differenda. Si post multos demum annos vis aliquid conferre ad cultum sacrum, so wird's zu spät werden. Quia vita nostra brevis est. Antiquum enim illud pactum cum morte, du mußt sterben. Syrac. 14. vers. 28. Et hoc nosti. Scis etiam quod mors sæpius opinione nostra citius abripit homines. Ergo non defraudes Deū, daß er selber mangeln muß, / bey seiner Zirch vnd Altar.

Locvs. Multum in se continet isthæc admonitio? Primum innuit plerunq; diuites, etiam *ut vixit*, imo maxime esse auaros.

Sunt autem duplices avari diuites. Alii sunt erga se ipsos satis liberales, sed duri erga alios.

Talis est Nabal 1. Sam. 24. vide vers. 36. Talis Epulo purpuratus. Luc. 16. Et diues ille Luc. 12. vers. 19. Alii vero diuites avari sunt qui ne sibiipsis quidem volunt benefacere, nedum aliis, die sind doch gar deß Truffsels. De quibus Syrach prolise hoc eodem capite, vide v. 3. 4. 5. 6. 7. 10. & Ecclesiast. 4. v. 7. & seq. & 5. v. 15. & 6. v. 1. & seq. Gott gibt ihm das Herz nicht. Punit illum propter istam auaritiam suam. Ideoque gratiæ agenda Deo pro his quæ dedit & vtendum illis cum gratiarum actione. 1. Timoth. 4. ver. 5. Memores dictorum Eccl. 2. v. 24. & 3. v. 13. Das ist ein gab Gottes / & 5. v. 17.

II. Locvs. Pungit sapiens tenacitatem multorum, qui dum viuunt nihil plane erogant ad cultum sacrum: fürchten immer es zerrine ihnen / oder lassen nit gerse ein heller von sich: Interim mire sibi placent, quod conditio Testamenti quædam post mortem Ecclesiis, scholis aut Nosodochiis legarunt. Tum demum volunt esse liberales, cum bona non amplius sunt in potestate ipsorum. Wirs sie leben / geben sie Christo nicht ein heller vber Neck er zu fahren. Magis laudandi Iudæi (gens alioquin auarissima) quod de his, quæ in potestate sua habuerunt, tā liberaliter contribuerint ad vsus sacros, vt inhibitione opus fuerit.

in Era. 1.
Principi
David app
profecta
rigum Her
prompto
6. ab initio
Petri encl
ripes, quos
Ela 49. v. 2
Deinde
tionis redif

Pergit sa
benefacien
1. Bene
maxime, su
to proximo
num vitz, R
isti sonda
2. Bene
ego carebo
v. 1. Minit
inopiam, v
addit: Na
salus erog
1. in die
lecticium tr
latis exhibe
sponder le
sed de pere
n. & 4. vi
v. 20.
3. Relit

T H E M A VI.

tit. Exo. 35. v. 23. & 26. v. 6. Vide liberalitatem Dauidis & Principum eius Paralipom. 30. v. 2. & 6. Et nota ibi, quod Dauid appellat omniscientiam Dei creatoris. Omnia hæc profecta ex corde promptissimo. *Freiwillich mit aufrichtigem Herzen.* Vide versu 17. Quiquid enim vel non prompto animo vel ex hypocrisis fit, ingratum est Matth. 6. ab initio. Hilarum datorem diligit Deus, 2. Cor. 9. v. 7. Pertinent hæc omnium maxime ad Magistratus & Principes, quos Deus eucit. Hi debent esse nutritii Ecclesiarum Esa 49. v. 23. & 60. v. 16.

Deinde vero ad omnes diuites. Vide exemplum Centurionis ædificantis scholam, Luc. 7. v. 7.

II. Pars.

Pergit sapiens & ostendit, quibus præterea etiam sit bene faciendum, de bonis liberaliter à Deo datis.

1. Benefac amicis tuis. Siue sint cognati, de his quidem maxime, siue domestici fidei. Quicumq; ope tua indigent. Is proximus est. Luc. 10. Nota autem quod additur, *ante faciem vitam*, *Thue guts weil du löbst / so weistu das angelegt ist / so danckst man dir auch darumb.*

2. Benefac pauperibus in genere. Ergone aliis dabo, & ego carebo? sic Nabal respondet seruis Dauidis. 1. Sam. 25. v. 11. Minime, sed abundantia vestra subleuabit illorum inopiam; vr Palus eleganter, 1. Cor. 8. v. 14. Ideoque hic addit: *Nach deinem vermögen.* Si multum possides, liberalius erogabis pauperibus. Rationes etiam excutiamus.

1. In die læta exhilara pauperem. quoq; & Deus dabit læticiam tibi, quemadmodum desideras; Si tu vis esse hilaris. exhilara propter Deum etiam pauperem. Et hoc respondet legi diuinæ, Lætaberis, quis? tu r. solus? Minime Sed & peregrinus, & vidua & orphanus. Vide Deut. 16. v. 11. & 14. vide Deut. 26. v. 11. vide etiam Deut. 14. v. 28. & 24. v. 20.

3. Relinquenda sunt bona tua aliis, & necesse est vr alli

accipiant hæreditatem tuam. Non igitur melius colloca-
bis, quam si amicis & pauperibus distribuis, dum adhuc
superstes es.

3. Si dederis liberaliter, liberaliter quoq; accipies. Date
& dabitur vobis. Eadem mensura, Luc. 6.

4. Sanctifica animam tuam. Fac tibi amicos ex diuitiis,
vt suscipiant te pauperes suis testimonio in æterna taber-
nacula, Luc. 16. v. 9.

5. Nihil est quod metuas egestatem. Wann du todt bist
so hastu außgezihrt. Insignis est hic locus, q. d. Es wird
dir doch nicht mehr überleben. Non opus est referuare
multa post mortem. Non amplius egebis cibo aut potu,
vbi mortuus fueris. Vmb ein Schauffel voll Erden ist es
zu thun/so hastu genug.

Locvs est, de beneficētia erga pauperes & omnes præ-
sertim fidei domesticos: de quibus, Galat. 6. Sicut locus
communis 1. partis docuit, quid faciendum erga Deū. Ita
hic docet, quid faciendū erga homines, & pleraq; tractā-
tur 2. Cor. 8. & 9. & alibi. Summatim hæc sunt notanda.

1. Dandum. De nostris bonis.

2. Cui? Pauperibus: Proximo Et omnibus.

3. Vnde dandum? De nostra abundantia, tu Dominus
fontis esto, Prou. 5. v. 6.

4. Quomodo dandum? Liberaliter. Animo candido,
non hypocritico, vt videamur coram hominibus, Matth.
6. v. 1. 2. 3.

Qui parce seminat, parce meret, 2. Cor. 9.

5. Quare dandum? Quia Deus dedit. Nos priores ac-
cepimus. Reddite igitur Deo, inquit Christus, quæ Dei
sunt, Matth. 22. Deus erit merces. Fœneratur Dominus,
Prou. 19. v. 17. Dauid, Eccl. 11. v. 2. Prou. 28. v. 27.

6. Quando dandum? quando habemus, id est, cum vi-
uimus & in potestate sunt nostra bona. Ideoq; hic dicitur
ante finem vitæ tuæ.

Idem plane vult Paulus Gal. 6. v. 10. inquit, num tem-
pus habemus, &c. post mortem nihil amplius possidemus,
Bene-

Beneficia
nihil esse
v. 14. Der
vtra indig

R E

Dilecti,
iniquo, no
instruat, re
sed vt ex ter
Euangelii p
nobis acqui
ferre testim
seculi adeo
deceat filio
tudine frui
lias cum o
iam tantum
solliciti, cur
taz: & hæc
deteratione
da ratio. 4.
vt possim

Cum in
dendam ra
cebat. H

Bene faciamus ergo de nostris quæ in manibus habemus. nihil efferemus. 1. Tim. 6. v. 7. Nudi enim venimus Ecc. 5. v. 34. Der Todre hat außgezehret. Post mortem nullis bonis ultra indigebimus.

F I N I S.

THEMA VII.

Luc. 16. v. 2.

REDDE RATIONEM.

DISPOSITIO.

Dilecti, Christus adducit parabolam de dispensatore iniquo, non eam ob causam potissimum vt pollice nos instruat, vel vt filiorum huius seculi astutias reprehendat, sed vt ex temporalibus spiritalia doceat. Quod ex sine Evangelii patet, dum vult nos temporalibus diuitiis ita nobis acquirere amicos, qui aliquando nobis possint ferre testimonium nostræ beneficentiæ. Et si filii huius seculi adeo sint occupati, vt illis hic bene sit, magis hoc decere filios DEI, vt eo elaborent, quo illic æterna beatitudine frui possent. Cum autem hæc parabola nota & alia cum omnibus circumstantiis sit pertractata, agite iam tantum duo verba huius parrisfamilias excutiemus, scilicet cum dicit, REDDE RATIONEM villicationis tuæ: & hæc tractabimus Deo dante. 1. Quis teneatur reddere rationem. 2. Cui reddenda ratio. 3. Quando reddenda ratio. 4. Quomodo vel de quibus. 5. Quid faciendum vt possimus stare. Videamus de his singulis.

I. Pars.

Cum in hoc Evangelio quæritur, quis vocetur ad reddendam rationem, mox sese offertis, qui dispensator dicebatur. Habebat enim homo diues dispensatorem. Et